Christian Radich

NYTT

1-2015

Christian Radich
NYTT 1/2014

Christian Radich Nytt utgis av
Christian Radichs Venner.

Hva nå?

Fremtiden med helårsbeskjeftigelse for Christian Radich er usikker. Styret i Stiftelsen med direktøren i spissen jobber iherdig for å finne en løsning. Samtidig rykker fremtiden stadig nærmere, så de jobber under et enormt tidspress. Også i denne utgaven av CR-nytt har vi tenkt tanker om fremtiden, det finnes jo så mange muligheter hvis myndighetene vil satse på de flytende kulturbærerne. I direktørens hjørne på s. 6 kan du blant annet lese om hvordan andre nasjoner har glede og nytte av sine seilskip.

Når Christian Radich går for fulle seil er hun et fantastisk skue, at det er takket være kontinuerlig vedlikehold av vårt mannskap og oppfølging av vår inspektør, tenker vi ikke så mye på. På side 3 kan du lese litt om de tekniske utfordringer skuta står overfor. Vær og vind sliter naturlig nok også på seilene, og skuta trenger et par nye seil i år. Godt håndverk er viktig når seilene sys, dette understrekes i artikkelen på side 12. Det er å seile hun skal, og i år tilbyr vi hele ni forskjellige seiltokt. To regattaer med fart, spenning og mye adrenalin, men også roligere turer med besøk i hyggelige havner. Allerede i april kan du bli med skuta på tokt til Shetland, disse sjarmerende og litt eventyraktige øyene i vest. På side 6 kan du lese Kari Vesterbys hjertelige artikkel om hvorfor hun og flere med henne, er så inderlig glad i å være medseilere om bord på Christian Radich.

Ti år med Befalsskolen for Sjøforsvaret er over, kapteinen drodler litt rundt det verdifulle samarbeidet og hva det har gitt oss, i Captains Corner. Christian Radichs Venner er jo også en veldig viktig støtte for skuta. Mange av dere medlemmer har kommet med gode og konstruktive forslag til drift og ditt bidrag er med på å bevare den historisk viktige skuta. Styrets arbeid kan du naturligvis lese om i tillegg til mye godt stoff om historiske og dagsaktuelle tema. Len deg tilbake og drøm deg om bord på et av toktene eller kanskje en fjordtur, hvis det passer deg bedre.

I redaksjonen:
Redaktør: Ida Rosenvinge.

Kontakt:
Christian Radich Nytt
Postboks 666 Sentrum, 0106 Oslo
Telefon: + 47 22 47 82 70
e-post: Postmaster@radich.no
Web: www.radich.no
Innmelding til Venneforeningen:
www.radich.no/venneforening
Bankkontonummer 6073.46.06904

Forsidebilde: Kari Falck Heggen

Grafisk form: Cox
Trykk: Bodoni

Husk å melde fra om endringer av e-postadresser, postadresser og telefon/mobil. Send inn e-post adressen din til postmaster@radich.no, og du er sikret oppdatert informasjon fra Venneforeningen!

Ved å være aktiv på våre facebook- sider, er du med på å spre viktig kunnskap om Christian Radich.

Vi tar forbehold om endringer og trykkfeil.

Foto: Ulf Hansen

Utfordringer og m

Da Sjøforsvaret i 2005 startet vinterseiling med Christian Radich, betød det helårsdrift etter 7 magre år fra 1998, da skoleskipsdriften ble avsluttet. Helårsdrift gir helårs vedlikehold, og vårt mannskap blir værende om bord gjennom flere år og samler opp betydelig erfaring om skuta. Dette har bidratt til å holde Norges seilende ambassadør i en god teknisk stand, til glede for en hel nasjon.

I april måned går Sjøforsvarets folk i land for denne gang, og vi har bare sommersesongen å tilby vår besetning dersom ikke annet kommer på plass. Derfor har vi arbeidet med en rekke alternativer, mest orientert om å tilby skuta som skoleskip for yngre mennesker. Den største utfordringen er at vi må seile sørover om vinteren, da trening i våre nære farvann er umulig på grunn av klimaet.

Mange nevner for oss behovet for å gi et tilbud til ungdom som faller utenom skoleverket. Vi vet at det kan hjelpe å gi de opplæring og utvikling om bord, der finner de system i hverdagen, trygghet og mulighet til faglig opplæring. Men kostnadene er høye, og våre forsøk på bistandsordninger fra private og offentlige kilder har foreløpig vist seg å gi mindre midler enn det som er nødvendig for driften. Andre har forsøkt det samme, som pøbelskipet Prolific. De har imidlertid erfart at det er vanskelig å få mer enn 10-15 ungdommer om bord, og vi trenger minst tre til fire ganger så mange for å få endene til å møtes. I tillegg er det behov for et større antall veiledere med spesialkompetanse, også dette er kostbart. Derfor er dette alternativet lagt på is.

Vi har vurdert seilaser med betalende medseilere til nære og fjerne områder, alt fra nordlys- opplevelser i nord, via Middelhavet til Kapp Horn og rundt jorden. Enkelte slike prosjekter har livets rett. Men å oppnå kontinuitet med mange programmer gjennom hele vinteren, fra oktober til april, se der er

uligheter

den største utfordringen. Det er tross alt over 200 dager som må fylles, og våre tokt for menigmann varer normalt fra 3 til 10 dager, noen opptil 3 uker. Da er det mange salgbare tokt som skal etableres og mange medseilere som skal skaffes!
Samtidig har vi respekt for at skuta er tilhørende i Oslo, og vi ønsker å finne et opplegg der skuta ikke forlater sitt hjemland lenger enn vintermånedene. I tillegg er det vårt primære mål å bevare skuta for fremtidige generasjoner. Vi ønsker derfor å unngå de fjerneste og mest værutsatte områdene av verden.
Det prosjektet vi har arbeidet mest med er et opplegg for elever i videregående skole som ikke får lærlingeplass i rederiene. Behovet kan dekkes gjennom praksisplass på Christian Radich. Men da må vi ha tilskudd fra det offentlige, og fra private sponsorer. For tiden ser vi muligheter for å få til et forsøksprosjekt allerede fra kommende høst. Dette vil eventuelt sikre videre drift kommende vinter.

Tekniske utfordringer for Christian Radich

Det er i år 78 år siden skuta gikk ut som nybygg fra Framnæs Mekaniske verksted i Sandefjord.

Det å holde en så "voksen dame" i god stand er en utfordring. Vanlig levetid for skip er i dag opptil 20-30 år, vår kjære skute er tre ganger så gammel! Det internasjonale regelverket innen skipsfart endrer seg og det settes stadig nye krav til sikkerhet og utstyr. Det medfører betydelige behov for endringer og modernisering på Christian Radich. I bestikkhuset har vi for eksempel gjennom det siste året fått oppdaterte elektroniske kart og ny radar. Det moderne utstyret blir "pakket" inn slik at skutas originale uttrykk blir det samme.

Christian Radich er i dag i en forholdsvis god teknisk stand, den viktigste grunnen er vårt kontinuerlige fokus på løpende vedlikehold. Det vi ser som tekniske utfordringer i fremtiden er først og fremst skroget. De fleste skrogplater er originale, men en del er også skiftet. Noe av utfordringen til de gamle seilskutene, var at det tidligere ikke var samme krav som i dag til dokumentering. Stålmålinger som ble tatt sist i april viste at tilstanden generelt var god, men på noen områder må en del stål skiftes ut i den kommende 5-10 års periode. Det gjelder blant annet under toalettene forut og noen klinker i forskipet. Dobbeltbunnen under tørrballasten og noen hudplater i maskinrommet bør også overvåkes nøye, for her må vi forvente utskiftinger. Resultater av stålmålinger gjort i vinter viser at stålkondisjonen på senter- og sidebærere i alle tankene er meget gode.

Hovedmotor og hjelpemotorer

Hovedmotoren er i meget god stand, og vi hadde full service på den i 2012. Det gjenstår å bytte en pakning på giret, dette skal gjøres når vi skal ta propellakslingen ut, ved førstkommende dokking. Andre ting som vil måtte gjøres på noe sikt, er utskiftning av hjelpemotorene. De produserer all elektrisk strøm om bord. Motorene begynner å bli gamle, og nytt strømkrevende utstyr kommer om bord.

Capstan'en forut

Vi har lyst til å nevne vår capstan fremme på bakken som et eksempel på utstyr som etter mange år krever en betydelig overhaling. Vi har visst at den har vært slitt, og den har vært såpass rusten inni at demontering var umulig uten faglig bistand fra verksted. Den ble derfor demontert med bistand fra et verksted i Las

Foto: Ulrich Grün

Palmas rundt juletider. Da den ble demontert, viste det seg at den var tydelig preget av tidens tann. Vi så også at det hadde oppstått en sprekk i bunnplaten, noe som tydelig nok var reparert tidligere. Men alle tannhjulene var i god stand. Vi fikk laget en ny bunnplate i stål og nye kobberforinger til drivakslingen. Akslingen til giret ble også byttet ut. Etter at alt var reparert og montert, viste det seg at lagrene på akslingen mellom ankervinsjen under dekk og opp til capstan'en også måtte byttes. Dette ble et kostbart tilleggsarbeid, men vi har i dag en capstan forut som er så god som ny.

Fornying av DNV-GL klasse sertifikatet

Christian Radich er klasset av DNV-GL og vi er som alle andre fartøy pålagt de kravene klasseselskapet setter for drift av skuta. For Christian Radich innebærer det dokking og full inspeksjon og godkjenning hvert femte år, denne gang innen 31. juli 2016. Når DNV-GL har sine inspeksjoner, skal de sjekke kontrollpunkter over hele skuta. Dette gjør de for å fastslå den tekniske tilstanden. Utvendig går de over hele skroget med stålmåler for å se om skrogets ståltykkelse er innenfor de kravene som settes. De sjekker også blant annet ror, rorlager, utløpet fra kjølevannet fra motorene, anker og ankerkjetting. Innvendig i skuta går de over alt sikkerhetsutstyr. Det kjøres også en god del tester i maskinen. De kontrollerer også at alle våre sertifikater er oppdatert og godkjente. Vi mener å ha god kontroll på skuta. Men vi vet samtidig at overraskelser kan komme, slik for eksempel arbeidet med capstan'en. Arbeidet med forberedelser for dokking er igangsatt.

Mange tokt å glede seg til

Foto: Ulf Hansen

Oslofjorden i mai

Vi legger ut fra Akershuskaia onsdag 13. mai og starter riggtrening og familarisering mens skuta går for motor ut Oslofjorden. Mai i Skagerrak er fint, vi er ganske ensomme der ute, og uten sikt til land noe sted gir vårt nærmeste seilingsområde følelsen av å være alene med det største element av alle, storhavet. På toktet kan vi komme til å beskue både Sverige og Danmark, før vi 16. mai ankommer Oslo i god tid til feiring av nasjonaldagen.

Avgang: *Oslo 13. mai kl 1700*
Ankomst: *Oslo 16. mai kl 1600*
Pris: *Kr 4 500,-*

Aalborg – Warnemünde Den danske skjærgården

Den danske skjærgården skiller seg fra den norske, her er det flatt, farvannet er grunt, og sjøen er mye roligere enn i Nordsjøen og Skagerrak. Toktet passer derfor godt for de mindre sjøsterke, og i løpet av de to dagene skal vi forsøke å seile så mye vi kan. Underveis passerer vi under den imponerende broen over Storebælt. Selv om det er god klaring, ser det risikabelt ut.

Avgang: *Aalborg 4. august kl 1300*
Ankomst: *Warnemünde 6. august kl 1400*
Pris: *Kr 2 750,-*

Warnemünde – Bremerhaven Vestover, gjennom Kielkanalen

Ut fra Warnemünde er det plass og tid for seiling mot Kiel, og vi håper været gir oss god anledning til det. Så passerer vi Kielkanalen for motor, det er helt spesielt å gå gjennom her og se inn mot landbruksområder og hyggelige steder på land. Er vi heldige med vinden, kan vi igjen sette seil og gå mot Bremerhaven. Toktet er kort og variert, og gir en smak av Christian Radich både under seil og gjennom Kielkanalen.

Avgang: *Warnemünde 9. august kl 2000*
Ankomst: *Bremerhaven 12. august kl 1800*
Pris: *Kr 2 950,-*

Bremerhaven – Amsterdam Tre dager med seiling

Etter en flott seilparade ut fra Bremerhaven skal vi seile i tre dager og netter, langs de flate øyene som omgir nordkysten av Holland. Vi har god tid, det gir anledning til å seile mye av tiden. Og da blir det tid til å nyte tilværelsen på dekk, der vi håper solen gir oss gode dager. Seilasen ender i IJmuiden, som er kort fra Amsterdam og med gode forbindelser til byen og flyplassen.

Avgang: *Bremerhaven 16. august kl 1800*
Ankomst: *Amsterdam (IJmuiden) 19. august kl 0800*
Pris: *Kr 2 950,-*

Vil du være med på et av toktene? sjekk www.radich.no eller kontakt oss på telefon 22 47 82 70 eller postmaster@radich.no

Foto: Visit.Shetland.org

Stipend til ungdom som vil seile Tall Ships Races

Norsk seiltreningsallianse har fond som skal bidra til at ungdom mellom 15 og 26 år gis mulighet til seileropplæring, blant annet gjennom deltakelse i Tall Ships Races. I år kan man søke stipend både for regattaene og for strekningen Oslo – Belfast.
I tillegg til disse stipendene vil det være mulig å søke om bidrag fra "Oman Bursary Scheme", et fond som er opprettet av sultanen av Oman, som er en ivrig tilhenger av seiltrening.

Les mer på NSTA's hjemmeside www.nsta.no. Det er viktig å være tidlig ute, søknadsfristen er 15. mai.

Vårtokt i vesterled

Det er fremdeles noen ledige plasser på vårtoktet til Shetland som starter i Bergen 18. april og ender i Stavanger en uke senere.

Etter avslutningen med Sjøforsvaret i Bergen i april, byr muligheten seg for et tokt til Shetland. Det kan blåse friskt over Nordsjøen på denne tiden av året, så vi forventer en flott seilas. Vi ankommer og vil ligge her over natten. De som vil kan bli med på en guidet tur på formiddagen. Nordmenn har satt dype spor på øyene, og vi er alltid hjertelig velkomne til å nyte det helt spesielle landskapet, severdighetene og det hyggelige småbylivet i Lerwick. Dagen etter setter vi kursen mot Stavanger og her går vi til kai etter noen fine dager i sjøen.

Avgang: *Bergen 18. april kl 1400*
Ankomst: *Stavanger 24. april kl 1200*
Pris: *Kr 5 750,-*

De store seilfestivalene

Foto: © www.hansesail.com

I sommer vil Christian Radich delta på tre store seilfestivaler, Hanse Sail, Sail Bremerhaven og Sail Amsterdam. I tillegg til at dette gir en fortjeneste til skuta, vil millioner av mennesker få komme om bord og se og bli kjent med det flotte skipet. At Christian Radich ble utnevnt til Oslo-ambassadør i forbindelse med 75-års jubileet, er ingen tilfeldighet. Skuta er en svært velkommen gjest når det arrangeres festivaler, hun er et trekkplaster på publikum.

Hanse Sail

Arrangeres for 25. gang i Rostock. Christian Radich har deltatt de to siste årene og har også deltatt tidligere. De store skutene, som Christian Radich ligger ved kai i Warnemünde, ved utløpet til elven Warnow. Seiling og seilskuter er svært populært i Tyskland og det kommer over en million besøkende til festivalen, som arrangeres 2. uke i august hvert år.

Sail Bremerhaven

Lenger vest, mot Nordsjøen og langs bredden av elven Weser, ligger Bremerhaven. Her har det ligget store skipsverft og det ble bygget mer enn 250 skip her mellom 1840 og 1927. For å holde tradisjonen ved like, arrangeres Sail Bremerhaven hvert 3. år. Da kommer de store skutene på besøk, blant annet flere av de som er blitt bygget her, som f.eks Kruzenshtern, Alexander von Humboldt og vår egen Statsraad Lehmkuhl.

Sail Amsterdam

Ferden går videre vestover til Amsterdam hvor Sail Amsterdam arrangeres hvert 5. år. Tusenvis av mindre båter kommer de store skutene i møte på vei inn mot storbyen Amsterdam. Et fantastisk skue! På festivalene har vi dessverre ikke muligheten til å la medseilere bo om bord, men mellom byene arrangerer vi tokt.

Storbyferie og seiltokt fra Amsterdam til Oslo

Sommerens siste tokt er en helt spesiell tur laget i samarbeid med turarrangøren Carpe Diem. Dette blir en felles tur med egen reiseleder. Sosialt og opplevelsesrikt!
Turen starter med to dager i Amsterdam, hvor dere får med dere siste helgen av Sail Amsterdam. Men det blir selvsagt tid til å nyte den sjarmerende byen også, blant annet på en felles sykkeltur.
Etter fine dager i Amsterdam, går dere om bord i Christian Radich for å være med og seile skuta hjem til Oslo etter sommerens tokt.

Om Carpe Diem

Vi har tatt en prat med Wenche Skeie Tvenge, leder av Carpe Diem og hun forteller at Carpe Diem er en turoperatør for deg som reiser alene, men som ønsker å reise sammen med andre reiseglade på ferie. Deres gjester er voksne, reiseglade mennesker fra 30 til over 70 år. De opplever på sine turer det samme som vi gjør på Christian Radich; at unge og godt voksne mennesker trives sammen, det er innstillingen det kommer an på. Wenche fortsetter: "Halve Oslos befolkning lever alene og også på landsbasis er antallet aleneboere høyt. Ikke vær redd for å reise alene på ferie. På våre turer møter du mennesker i akkurat samme situasjon som deg selv. Det er uformelt og ukomplisert. Så vår påstand er at det finnes ikke noe mer sosialt enn å dra alene på tur."
Carpe Diem tilbyr i år nesten 100 unike reiser og vi synes derfor det er ekstra hyggelig at de ønsker å tilby sommerens siste tokt med Christian Radich.

Vil du være med på denne turen – sjekk: www.carpe-diem.no, post@carpe-diem.no

Utseiling fra Kristiansand i 2010, foto: Tor Erik Schrøder

Tall Ships Races

Sommertoktene starter i Oslo 24. juni. Underveis til Belfast passerer vi Pentlandstredet og Hebridene. Vi passerer frodige og flotte områder med sjarmerende småhavner. Kanskje er det tid for en pause for eksempel i Tobermory, et sted vi har vært mange ganger før. I Belfast går startskuddet for første regatta og Ålesund er målet.

Dette er årets lengste regatta, og den beste for de som ønsker konkurranseseiling frem for noe annet. På vei mot Ålesund seiler vi virkelig utaskjærs, det er bare oss, havet og konkurrentene der ute. Det er alltid godt å komme hjem, og kanskje særlig til Ålesund, som har gledet seg til å ta i mot Tall Ships Races konkurrentene til en stor fest for alle skuter og medseilere.

"Cruise in Company" på den vakre vestkysten

Fra Ålesund vil alle de tre norske seilskipene gå sammen inn Geirangerfjorden. Dette vil bli arrangert som en fjordtur hvor skuta kan ha med flere passasjerer. Passasjerene går i land og medseilerne blir delt i vaktlag og starter med sikkerhetstrening. Videre mot Kristiansand, skal vi passere både Sognefjorden og Hardangerfjorden, og tusenvis av bosettinger på de ytterste skjær. Det beste er kanskje at vær og vind bestemmer ruten underveis. Vi har god tid, og det gir fleksibilitet som gjør at opplevelsen blir den beste. Den siste regattaen i årets Tall ships Races, som går mellom Kristiansand og Aalborg, er allerede utsolgt.

Les mer om etappene i Tall Ships Races på www.radich.no

Havnefestene

Når skipene ankommer havnene blir de møtt av et folkehav av skuelystne. Havnene legger opp til skikkelig folkefest. Det arrangeres gratis konserter og underholdning for hele familien, mannskapsparade som alle medseilere kan delta på og premieutdeling. Etter tre dagers feiring avsluttes det hele gjerne med et storslagent fyrverkeri og skutene gjør seg klare for nye tokt. Vi anbefaler at du får med deg noe av festlighetene og du kan bo en natt om bord på skuta før eller etter ankomst i Tall Ships Race-havnene. Utover dette anbefaler vi at du går inn på havnenes egne nettsider for nærmere informasjon og eventuelt overnatting i land.

Belfast: www.belfastcity.gov.uk/events
Ålesund: www.tallshipsalesund.no
Kristiansand: www.tsrkristiansand.no
Aalborg: www.facebook.com/tsraalborg

Tokt med Christian Radich

- sterkt vanedannende

Foto: Knut Nordby

Det er slutten på februar, det begynner å bli lysere og varmere i været. På facebook og på mail kommer det stadige meldinger fra tidligere seilevenner med spørsmål om «hvilket tokt skal du være med på til sommeren?» For det er helt opplagt at mange av oss har blitt helt hekta, og at en sommer uten seiling med verdens flotteste skute er helt utenkelig. Kari (71), Frank (61), Ingrid (25) og jeg, Kari (39) er blant gjengangerne. Men hvorfor er vi det?

Jo, om bord på Christian Radich går vi inn i en god boble, eller «ladeboks» om du vil. I tillegg til det åpenbare – at skuta er et vakkert stykke norsk seilehistorie - så er det blant annet den gode atmosfæren som har bergtatt oss. Skuta tiltrekker seg så mange spennende medseilere som gjør hver eneste tur helt unik. Det er unge og gamle og de midt i mellom i skjønn forening. Mange kommer fra Norge, men vel så mange kommer fra andre land. Det er familier, par, single, besteforeldre og barnebarn, venner og kollegaer. Felles for alle er at de er litt eventyrlystne, men ikke nødvendigvis særlig sjøvante. «Alle kan seile med Radich» sies det, og det stemmer virkelig. Er du sosial og kan ta i mot beskjeder og samtidig er litt nysgjerrig og lærevillig – da har du det som trengs. For mannskapet om bord er helt fantastiske til å dele av sin kunnskap. De er tålmodige og kunnskapsrike, og brenner virkelig for den vakre skuta.

I sjøen er det ikke mobil- eller internettdekning, men selv de mest ihuga ungdommene synes (etter hvert) at dette er helt greit.

Da får vi mer tid til hverandre og til å dele historier, kanskje spille gitar, lese, spille kort eller bare nyte utsikten. I fjor sommer var det med mange unge, men helt ulike musikere om bord som kom fra Bergen og Esbjerg. Sjelden har det vært mer sang og musikk og forbrødring over gitarer på dekk i solnedgangen.

Men det er jo også en del jobbing om bord

Kjære venn av Christian Radich

DIREKTØRENS HJØRNE

Jeg sitter og blar i en god bok om dagen, "Tall Ships Today", som er en oversikt over verdens mange skoleskip. Av de 105 stolte skipene er hele 42 engasjert i statlige eller militære oppdrag. Bakgrunnen er at de er svært godt egnet som utdanningsplattformer og som ambassadører for sine land. Og landene som benytter skipene er fra alle verdensdeler, og de fleste har en langt dårligere økonomi enn vi har her i Norge. Norges tre skoleskip ble bygget for utdanning i sjøfartsfag, men de statlige tilskuddene opphørte i 1990 årene. 10 år senere ble Christian Radich og Statsraad Lehmkuhl engasjert av Sjøforsvaret, mens Sørlandet ikke har hatt tilsvarende oppdrag. Resultatene er svært gode, men økonomi og omprioritering har gjort at siste befalsskoleelev nå går i land fra Christian Radich. Og Statsraad Lehmkuhls kontrakt varer kun til 2017. Det er derfor de tre skoleskipene nå arbeider for et fornyet langsiktig engasjement for skipene. Alle tre har vist seg meget godt egnet som utdanningsplattformer, Christian Radich og Statsraad Lehmkuhl har også vist dette overfor Sjøforsvaret. I tillegg har alle representert vår maritime nasjon ved en rekke arrangementer i utlandet. De kalles ikke uten grunn de norske seilende ambassadører.

Da det spanske skoleskipet Juan Sebastian de Elcano sist sommer besøkte Oslo, fortalte kapteinen meg at det viktigste han gjorde før hvert havnebesøk var å kontakte ambassader og offisielle personer for å markedsføre Spania i utlandet. Det fikk meg til igjen å tenke på det potensial de tre skoleskipene våre representerer for norsk markedsføring i utlandet.

Jeg håper at landet vårt nå prioriterer ivaretakelsen av våre nasjonale kulturskatter gjennom å gi de varige oppdrag gjennom hele året.

Einar Corwin
Direktør

– vi er jo med for å seile! Vi er delt inn i tre vaktlag som er på vakt i fire timer, har fri åtte timer, og deretter på vakt i fire nye timer. Natt som dag. Noen vakter er det hektisk aktivitet med tautrekking, klatring og kanskje heftig kniving om seieren i en regatta. Andre vakter er det et bedagelig tempo hvor det er tid for å titte på stjernene eller øve på knuter, leke «20 spørsmål» eller til og med å klatre i masta for moro skyld. Det er ikke påkrevd å klatre i mastene på Radich, men det er for mange en spennende utfordring som gir en fantastisk god mestringsfølelse. Mange har blitt kurert sin høydeskrekk ved smått og pent å prøve seg i vantene med kyndig hjelp fra tålmodig mannskap. På vaktene står vi også utkikk helt forut, og er man riktig heldig kan det hende at man får se en delfin, en spekkhogger eller vågehval, en flyvefisk, morild eller skilpadder. Alt ettersom hvor i verden man befinner seg. Vi står også til rors på vakt, noe som kan være både spennende og krevende.

Og maten, ja det er en egen historie. Både sent og tidlig diskes det opp med smakfull og utmerket mat. Og er været fint og sjøen rolig, kan middagen gjerne være grillmat servert på dekk. Vi får til og med noe godt til «3-kaffen» hver dag – enten frukt eller kanskje noe nybakt fra byssa. Jeg kommer nok aldri til å glemme middagen vi fikk servert 1.søndag i advent i 2012 midt ute på Atlanteren – andebryst og hasselbackpoteter er en femstjerners restaurant verdig. Selv med et høyt aktivitetsnivå om bord med klatring i master og tautrekking til krampa tar oss, hender det at seilebuksa er litt trangere ved reisens slutt enn ved ankomst…

På seiltokt som ikke er regattaetappe, er det ofte tid til å være turister på spennende, nye steder. Nordkapp fra sjøsiden, Trollfjorden, Skagakaia i Bø i Vesterålen, Lyngsalpene, Skudeneshavn, Lysefjorden, Preikestolen, Merdø utenfor Arendal, Christiansø utenfor Bornholm og øya Saaremaa i Østersjøen. Med den flotte skuta blir vi ønsket hjertelig velkommen hvor enn vi kommer. Når vi etter noen dager i sjøen går i land en tur, er vi alle helt sprekkeferdige av stolthet over den vakre skuta «vår». For det er noe magisk med Radich – hun kryper seg inn i hjertene våre på en god måte. Det er godt å komme i land, men vi lengter fort «hjem» om bord.

Dette er virkelig en god måte å utvide horisonten sin på, og å få tid og mulighet til å bli kjent med mennesker man kanskje ikke ville ha blitt kjent med ellers. Alle disse opplevelsene er med på å skape et unikt bånd mellom medseilerne, og mange får venner for livet om bord. Selv har jeg blant annet funnet min sjelevenn og navnesøster Kari på 71 år som jeg stadig holder kontakten med. Vi stortrives i hverandres selskap, og skal selvsagt på ny tur sammen i sommer. Jeg håper du etter å ha lest dette skjønner hvorfor.

Kari Vesterby
Trofast medseiler og styremedlem i CRV

LEDER

Fra solgangsbris til stiv kuling?

Mens jeg sitter og skriver, titter vårsolen gjennom vinduet og bærer bud om lysere tider, sol, salt sjø og en fullrigger under seil. Og det blir det i år også. Verdens vakreste seilskute har et flott program og vil bidra til å gi medseilere og mannskap opplevelser for livet. Nye medseilere vil oppleve gleden og mestringen av å jobbe sammen, og spille på lag med naturen for å nå felles mål. Og samtidig blir ferdigheter og kunnskap om vår maritime arv holdt i hevd og formidlet. Ikke bare til de som er om bord, men i de havnene hvor Christian Radich viser det norske flagget.

Det er akkurat slik som det skal være, og slik vi ønsker at det skal fortsette. Ikke bare i sommermånedene, men resten av året også. Men det er det dessverre ingen garanti for! Som de fleste av dere nå vet, ønsker ikke Sjøforsvaret å fornye leiekontrakten som har gjort det mulig for elevene på befalsskolen å få denne unike erfaringen som grunnlag for sin maritime karriere. Endringene på befalsskolen er et resultat av en større omlegging av utdannelsen. Det er leit, men forståelig at Sjøforsvaret må prioritere slik for å få mer operativitet ut av hver krone. Samtidig er jeg takknemlig for at kontrakten med Sjøforsvaret har gitt beskjeftigelse til skuta i den tiden av året hvor det ikke er et «marked» her hjemme, og at man på den måten har lagt et solid grunnlag for å opparbeide en besetning med unik seilskutekompetanse.

Dersom skuta ikke lenger har langsiktige kontrakter gjennom hele året, blir dette mye vanskeligere. Derfor må vi som venneforening slå ring om Christian Radich og gjøre vårt for å skape forståelse i samfunnet for den skatten en seilende fullrigger er. Og vi må bidra til å finne de riktige «kundene», slik at besetningen får forutsigbarhet og kan være læremestre for oss andre.

Min oppfordring til dere alle er derfor å snakke med familie og venner og bruke deres personlige nettverk til det beste for skuta, slik at hun kan formidle våre maritime tradisjoner i tiårene som kommer!

Beste hilsen
Jørgen Berggrav
Styreleder

Sett av datoen og møt opp på:

Årsmøte i Christian Radichs Venner

Tid: Tirsdag 14. april 2015 kl. 18:00
Sted: Stiftelsen Christian Radichs lokaler i Skur 32, Akershusstranda 9, Oslo.

Saksdokumenter legges ut på www.radich.no/venneforening, eller fås ved henvendelse til Stiftelsens kontor på telefon 22 47 82 70, eller ved henvendelse til postmaster@radich.no

AGENDA

1) **Konstituering**

a) Spørsmål om møtet er lovlig kalt inn
b) Valg av møteleder
c) Valg av referent
d) Valg av to medlemmer til å underskrive protokollen
e) Opptak av navnefortegnelse

2) **Gjennomgang og godkjenning av regnskap og årsberetningen**

a) Gjennomgang av årsberetning
b) Gjennomgang av regnskap og revisorberetning
c) Godkjenning av begge

3) **Statuttene**

Eventuelle forslag om endringer

4) **Handlingsplan for kommende periode**

a) Gjennomgang og godkjennelse

5) **Budsjett og årskontingent**

a) Gjennomgang og godkjenning av budsjett
b) Fastsette årskontingenten

6) **Valg**

a) Styre
b) Revisor

7) **Avslutning**

Forfriskninger vil være tilgjengelig ved møtets begynnelse. Avslutningsvis serveres kaffe og kaker.
Orientering om status for Christian Radich ved direktør Einar Corwin etter avslutning av årsmøtet.

Hjertelig velkommen
Vennlig hilsen fra styret i Christian Radichs Venner
Jørgen Berggrav, Styreleder

Et aktivt år

2014 har vært et spennende år for Christian Radichs Venner. Året har naturligvis vært preget av den usikkerheten som fulgte da det ble kjent at Sjøforsvaret ikke lenger så seg i stand til å videreføre kontrakten med Christian Radich. Venneforeningen har etter beste evne bidratt til Stiftelsens arbeid med å finne andre gode samarbeidspartnere. Vi har fått mange innspill fra medlemmene, og disse har det vært jobbet videre med, både i venneforeningen og i Stiftelsen. Heldigvis har vi fått stadig flere medlemmer til å hjelpe oss med dette, og ved årsskiftet kunne vi konstatere at vi nå har 1058 medlemmer. Men husk at vi har plass til mange flere!
I tillegg til det daglige arbeidet i styret og samarbeidet med Stiftelsen, er det særlig to arrangementer som vil bli husket med stor glede. Det ene var den årlige venneturen, som i 2014 gikk til Horten. Vi kastet loss om ettermiddagen lørdag 31. mai. Været var strålende, og akkompagnert av trubaduren Richard Burgess, satte vi kursen sørover. Stemningen var upåklagelig og maten like god som vanlig, så det var fornøyde medlemmer som kunne klatre i land i Horten for å ta bussen tilbake til Oslo. Men ikke alle reiste hjem, for skuta inviterte til overnatting om bord og besøk på Marinemuseet dagen etter. Et fantastisk besøk, som ikke etterlot noen tvil om at vår maritime kulturarv er noe det er viktig å ta vare på. At også seilasen hjemover ble en suksess, er vel ingen overraskelse heller!
Den andre «store» begivenheten var Tall Ships Races og besøket i Fredrikstad. Her var det hvite seil, vaiende flagg og topp stemning. Det var utrolig hvordan seilskutefolket satte sitt preg på «plankebyen». Og venneforeningen deltok med stand om bord på Christian Radich, bidro til godt humør, og enda flere venner til venneforeningen.
Nå ser vi fremover mot et nytt aktivt Radich-år, som for venneforeningens del innledes med årsmøtet tirsdag 14. april. Jeg håper å treffe mange av dere da!

> ”Da vi begynte å seile, og vi gikk på første vakt følte man at man var del av noe større, du var med og styrte skipet”.
> Sammy Harrong var om bord på regattaen mellom Harlingen og Fredrikstad i fjor, sponset av Christian Radichs Venner.

Medseilerstipend

Christian Radichs Venner deler ut medseilerstipend til ungdom mellom 15 og 25 på et av toktene sommeren 2015. Mer informasjon følger.

Rotary sponser ungdom

Samarbeidsgruppen d 2260 Fredrikstad, som representerer 8 Rotary klubber i Fredrikstad, sponser også i år 8 ungdommer fra distriktet i alderen 18 -25 år, som ønsker å seile med Christian Radich. Helt siden 2005 har Rotary sponset 8 ungdommer hvert år, over 100 unge medseilere har fått den unike sjansen til å seile med vår flotte skute. Tall Ships Race innfrir Rotary`s intensjoner.

Verving i Fredrikstad, foto: Knut Nordby

Fjordturer 2015

Aldri har vi hatt så mange varierte fjordturer og selv om skuta går for motor, fornemmer du storheten. Pynt deg gjerne, men ikke ta med skoene med de høye helene, det tåler ikke dekket. Vi inkluderer mat på de fleste turene, drikke kjøpes om bord. Barn under 12 år må ha redningsvest. Nyt fjorden, den flotte skuta og god underholdning, bli med Christian Radich på fjordtur!

Turene bestiller du på www.radich.no

Fjordturer fra Larvik

Lørdag 2. mai inviterer vi til gla`jazz med Røhsnes Jazzband og søndag 3. mai blir det sjørøvertokt for hele familien.

Lørdag 2. mai
Gla`jazz med Røhsnes Jazzband.
Vi inkluderer skutas fiskesuppe.

Avreise fra Larvik, Østre brygge kl 1800
Ankomst Larvik, Østre brygge kl 2200
Pris pr person kr 550,-

Søndag 3. mai
Sjørøvertokt, underholdning for hele familien.
Fiskesuppe, pølser og drikke kjøpes om bord.

Avreise fra Larvik, Østre brygge kl 1300
Ankomst Larvik, Østre brygge kl 1600
Voksne kr 375,- Barn kr 275,-

Fjordturer fra Sandefjord

Tirsdag 9. juni
En hyggelig formiddagstur,
vi inkluderer skutas fiskesuppe.

Avreise fra Sandefjord kl 1100
Ankomst Sandefjord kl 1400
Pris pr person kr 450,-

Onsdag 10. juni
Gikk du glipp av gla`jazz turen med Røhsnes Jazzband i mai, da har du sjansen en gang til.
Avreise fra Sandefjord kl 1700
Ankomst Sandefjord kl 2200
Pris pr person kr 590,-
Rekebuffet med skutebakt loff er inkludert.

Windjammer

Lørdag 9. mai inviterer vi og Norsk Filminstitutt til Windjammer-filmen med påfølgende fjordtur. Filmen vises i Cinemateket. Len deg tilbake i kinosetet og la deg begeistre over filmen fra 1958 som folk snakker om enda. Vi har hatt mange medseilere på skuta som har seilt med oss fordi de aldri kunne glemme denne filmen. Forestillingen begynner med introduksjon kl 1330. Du vil kanskje se Christian Radich med nye øyne på fjordturen etterpå som starter kl 1715 og varer til kl 2130.

Pris pr. person:
Film og fjordtur kr 590,-
Kun fjordtur kr 550,-

Om bord serverer vi skutas fiskesuppe. Drikke kjøper du selv.

Akustiske bølger tur/retur Akershuskaia

Lørdag 23. mai: Steinar Albrigtsen
Årets første kveldstur i Oslofjorden med trubaduren Steinar Albrigtsen, en formidler av fortellinger og stemning. Vi inkluderer rekebuffet.

Lørdag 30. mai: En hyllest til Frank Sinatra
Frikk Heide-Steen tolker Frank Sinatra på denne fjordturen. Det blir mye god musikk og Oslofjorden på sitt beste, med Christian Radich som ramme! Skutas rekebuffet er inkludert.

Lørdag 13. juni: Benny Borg
Den folkekjære artisten har et vidt repertoar fra Johnny Cash til Elvis Presley og Cornelis Vreeswijk. Nyt musikken og Oslofjorden om bord på Christian Radich. Vi inkluderer rekebuffet.

Avreise fra Akershuskaia kl 1715
Ankomst Akershuskaia kl 2200
Pris pr person kr 690,-

Familieturer

Søndag 31. mai: Sjørøvertokt
Vårt populære sjørøvertokt har blitt en tradisjon til glede for små og store sjørøvere. Kaptein Rødskjegg og hans menn gjør livet farlig om bord i noen timer.

Søndag 23. august:
Familietur "sjømann for en dag"
Det er stort og fremmed å bli med en så stor skute på tur! Våre sjøfolk forteller litt om skuta, lærer bort noen knuter og viser litt av livet om bord.

Avreise fra Akershuskaia kl 1200
Ankomst Akershuskaia kl 1500
Voksne kr 500,- Barn 2-12 år kr 300,-

Vi inkluderer rekebuffet til de voksne og pølser til barna.

Dans på dekk St. Hans aften

Tirsdag 23. juni:
Terje Mårstad og Steinar Storm – "Gutta fra Scandinavia" spiller til dans. Opplev Oslofjorden St. Hans aften, med yrende båtliv og fest fra selveste Christian Radich! Vi inkluderer rekebuffet.

Avreise fra Akershuskaia kl 1800
Ankomst Akershuskaia kl 2300
Pris pr person kr 690,-

Fjordtur i akevittens tegn

Lørdag 29. august
I samarbeid med Akevittruten vil vi arrangere kåseri om akevitt og om Christian Radich. Du får også teste noen av de edle dråper. Underveis serverer vi også skutas herlige fiskesuppe.

Avreise fra Akershuskaia kl 1715
Ankomst Akershuskaia kl 2200
Pris pr person kr 690,-

MøllerGruppen
har vært
stolt sponsor av
Christian Radich
siden år 2000!

MøllerGruppen

MARITIMT
KOMPETANSESENTER
SØRØST NORGE

MKS hjelper deg å rekruttere morgendagens offiserer

- Maritimt Kompetansesenter (MKS) er bindeleddet mellom rederiene og maritime skoler/-høyskoler når det gjelder maritim opplæring
- MKS tar inn lærlinger i fagene matros, motormann, skipselektriker, kokk og servitør
- MKS tilbyr instruktørkurs og er offentlig godkjent i henhold til STCW-konvensjonen som kursarrangør for assessorkurs og sikringsplikter
- Se www.webcadet.no for informasjon om kadettordningen, som administreres av bla. MKS

Maritimt Kompetansesenter Sørøst Norge
Øvre Langgate 46, 3110 Tønsberg, tlf 33 30 88 90
E-post post@maritimkompetanse.no
Web www.maritimkompetanse.no
Følg oss på Facebook!

www.maritimkompetanse.no

SERVICE AND
COMPETENCE
YOU CAN RELY ON

SKULD

Christian Radich
TAKKER
ANNONSØRER OG STØTTESPILLERE
- - - - -

Wilhelmsen Ships Service
(+47) 67 58 45 50 | wss.info@wilhelmsen.com
wilhelmsen.com/shipsservice
OPTIMISING PERFORMANCE

OSLO REDERIFORENING 1905

JOTUN
Jotun verner verdier

HÖEGH AUTOLINERS

Sjøfartsdirektoratet
Norwegian Maritime Authority

NISNOR

«Captains Corner»

Hva har vi lært av BSS?

(Befalskolen for Sjøforsvaret)

Foto: Ulf Hansen

Mens dette skrives, seiler Christian Radich nordover med siste gruppe av befalsskole-elever. Hovedmålet for kurset er å utvikle lederskap og kurset varer over to måneder med både praksis og teori om bord. Et 10-årig samarbeid er over, og det er naturlig å oppsummere noen erfaringer rundt dette gode samarbeidet. Vi tok en prat med kaptein Clas Jagdum, som har fulgt utviklingen gjennom disse årene.

Clas innleder med å påpeke fordelene med Christian Radich som arena for ledertrening:
-Elevene er på en ukjent arena, selv om mange har sin bakgrunn fra Sjøforsvaret. Etter en grunnopplæring går lederskapet på omgang blant elevene. Elevsjefen er med på å ta de små og store avgjørelsene og skal formidle de videre til vaktlagene. Det er mange avgjørelser som skal tas, for å kunne seile og nå frem til bestemmelsesstedet i tide. For at skuta skal kunne seile, må vaktlagene fungere. Og det er elevsjefens ansvar. Etter fem dager gis det evaluering på lederen og ny elevsjef overtar. Vårt mannskap fungerer som faglige coacher.
-Befalselevene har med seg sin fagkompentanse, på dette kurset har vi for eksempel flere navigatører. Og når de er så lenge om bord, vil de faglig kunne utfordre vårt faste mannskap. Elever som har sin bakgrunn fra andre fartøy, vil dele sine erfaringer og stille spørsmål til vår måte å gjøre tingene på. Når vi får velbegrunnede og gjennomtenkte spørsmålsstillinger, fører jo det til at vi tar tak i saken på en grundig måte og ser en gammel vane fra en ny vinkel. Når man jobber med mennesker er det heller ikke til å unngå at man utvikler seg selv og lærer å kjenne forskjellige mennesketyper. Dette kommer alle våre betalende medseilere til gode når de seiler med oss andre deler av året.

Kontinuerlig drift.
-Med BSS fikk vi kontinuerlig drift gjennom hele året og en stabil arbeidsplass for vårt mannskap, det sier jo seg selv at dette har ført til en kompetanseheving av vårt faste mannskap. Dette er jo også noe som er positivt for medseilerne på de ordinære toktene. Noen av lederne fra Sjøforsvaret har vært med helt fra starten og vi har sammen fått til en unik plattform med muligheter for praktisk trening på sjømannskap, trening på ledelse og ikke minst en svært god mulighet for teamutvikling. Christian Radich har vært en fin arena for å trene forsvarets lederskapsprinsipper og gjennom utfordringene elevene møter om bord, får vi frem alle ledelsesmetoder.

Er det unikt for Norge at Sjøforsvaret bruker seilskip?
-Nei, det er flere land som har avtale med det militære. Den svenske Marinen har to fartøy. Det samme har Frankrike. Portugal, Tyskland, Mexico og USAs marine har ett seilskip hver. De driver på forskjellige måter, fra to ukers kurs, til å være om bord et helt år. Men de er alle fornøyd med ordningen, avslutter Clas som ser tilbake med stor glede på de ti lærerike, krevende og utviklende årene med Sjøforsvaret.

Kunsten å sy seil

Seilene gir oss fremdrift, og er de riktig laget, er de riktig effektive. Normalt varer et seil kanskje fra fem til femten år, avhengig av type og bruk. I verste fall kan det ødelegges allerede i sin første storm, men dette er sjelden. Mange tror at det er hard vind som ødelegger seilene. Dette er bare delvis riktig. For vel så viktig er den slitasje som oppstår gjennom unødig blafring og sterkt sollys. Et seil kan derfor slites ut raskt selv i lett vær med sol fra klar himmel.

Seilene settes sammen av en rekke helt flate "paneler" av seilduk. Helt flate seil er imidletid ikke effektive i det hele tatt. Fremdriften, kraften fremover, etableres ved at seilene får vinden til å skifte retning. Da må de sys slik at de er krumme. En hel verden av seilmakere forsker på hvordan seilenes form skal være for å gi mest kraft. Dette arbeidet nyter vi godt av. Prinsippet går ut på å skjære seilpanelene litt tønneformet før de sys sammen med det neste panelet. Mange slike paneler sydd sammen gir en bue, eller en "bus" midt i seilet.

Materialet i så å si all moderne seilduk er polyester, også kjent som Dacron (Du Pont's varemerke for sin polyester). I gamle dager benyttet man hamp eller bomull, det ga tunge seil, spesielt når de var våte. Men de hadde en fordel, det var at de oftest blåste i filler i dårlig vær dersom besetningen ikke berget de i tide. Slik ble skutenes seilføring automatisk redusert i storm, men det kostet jo penger. Og særlig formstabile var de ikke.

Seilduken må være stabil
Dacrontråder veves sammen slik at seilduken blir mest mulig stabil når vinden blåser. Denne veveteknikken er et eget fagfelt. Noen seilduker er spesielt stabile når kreftene virker i en spesiell retning, da legges duken slik at kreftene opererer parallelt med den "sterke retningen" i seilduken.
Når seilets paneler er sydd sammen, tilskjæres seilet slik at det passer med de oppgitte målene. Og så starter alle de viktige detaljene. Først sys det inn forsterkninger av tau eller wire langs alle kantene for ekstra beskyttelse og for å ta opp krefter. I tillegg sys det på ekstra beskyttelse av tau eller tykt kuskinn, slik at kantene ikke slites i stykker av hyppig kontakt med vante og andre harde gjenstander i riggen. Alle skværseilene har påsydd en ekstra duk foran, som har til hensikt å beskytte seilene mot sollyset når de ikke er i bruk.

Så vil jeg nevne de viktige hjørnene, der oppstår de største kreftene. Det må lages et hjørne der tauverk kan bindes fast, og dette punktet må forankres til resten av seilduken gjennom å sy på en rekke forsterkninger, gjerne i vifteform fra hjørnet. Gjøres ikke dette skikkelig, vil seilduken gi seg etter kort tid, det oppstår ekstra mye "bus" rundt hjørnene, og seilet kan revne.
Gordingene til skværseilene våre løfter seilet opp til råa når seilet berges. Gordingene må festes med forsterkede maljer nederst på seilet, og skal gå gjennom ringer av stål eller pokkenholt, som er et ekstremt hardt treslag.

En komplett seilgarderobe koster 1-2 millioner kroner. Våre årlige kostnader til seil er typisk 2-300.000 kroner, men da er også vedlikehold og småreparasjoner tatt med.

Vinden blåser langs seilene, men bøyes av på grunn av seilenes krumming. Dette gir en kraft som går fremover!

Klok stuert med

Alle kjenner den blide og glade Svein! Han har en uvanlig stor bekjentskapskrets, etter at han gjennom 10 år om bord har møtt tusenvis av medseilere. Og – Svein kjenner sannelig igjen de fleste, han har en ekte interesse for mennesker og for deres velbehag. Før han startet hos oss arbeidet han med ungdommer med behov for oppfølging. Gjennom turer i naturen og samtaler ga Svein trygghet og personlig oppfølging. Svein-Ragnar Tvetenstrand startet som førstekokk hos oss i 2005, og ble stuert allerede året etter. Stuerten er sjef for forpleiningen om bord, som omfatter kokker, sersjanter og forpleiningsassistenter.

Stuertjobb på skip har alltid vært utfordrende, det finnes knapt noen som blir mer utskjelt enn han dersom mat og renhold ikke er av første klasse. Slikt skjer ikke hos oss. I hele hans tid har vi sagt til medseilerne at det er umulig å slanke seg om bord. Svein må ta sin del av skylden for dette. Han legger sin personlige sjel i matlaging og servering. Og han vet å ta vare på personene om bord. Det er alltid noen som har behov for en ekstra prat om løst og fast, og da er alltid Svein der, som et ekte medmenneske.

Som vert for de store selskaper om bord er han førsteklasses. For spesielle anledninger graver han sin egen laks og serverer. Og den smaker langt bedre enn de fleste andre. Han pynter langbordene til perfeksjon når vi har spesielle gjester, som da vi var vertskapsskip

10 års erfaring

for Kronprins Haakon og Kong Carl Gustaf under åpningen av Kosterhavet og Ytre Hvaler Nasjonalpark i 2009. Lunsjmenyen hadde vi selv komponert, og vi husker godt at "Kungen" aldri fikk nok av Christian Radichs fiskesuppe.

Men stuertjobben er langt mer enn matlaging og servering. De to stuertene våre kjøper årlig inn mat, drikke og annet for mer enn to millioner kroner. Og de har god kontroll over beholdningen i kjøle- og fryserommene. Tenke seg til en situasjon der skuta går tom for kaffe på et tre ukers tokt, da hadde nok stuert stått i fare for å bli kjølhalt. Men det skjer nok ikke når Svein er om bord.

Stuertene og deres folk har også ansvaret for all innvendig lakkering. Det er store arealer vi snakker om, og de utsettes for betydelig slitasje.

Svein demonstrerer i sitt virke en ekte kjærlighet til Christian Radich og til ethvert menneske som er om bord. Men han har også sterkt fokus på sitt hjem i Langesund, der han bor i et eldre hus ved sjøkanten. Mang en kollega har vært der og nytt godt av Sveins gjestfrihet. Den er "hel ved".

Kapteiner med erfaring

Clas Jagdum er vår eldste kaptein. Han har nå vært ansatt i 20 år, avløste som kaptein fra 2003, og ble fast kaptein i 2005. Clas har et godt skipperskjønn, er en smart regattaseiler, og er avholdt av mange medseilere. Clas var glad ungkar i mange år, men er nå samboer med sin Yolanda, som han traff på den hollandske seilskuta Eendracht. De bor i Drammen der Clas er født, og har to barn.

Jens Joachim Hiorth har nå 10 års ansettelse om bord. Han var tidligere skoleskipselev, i det siste kullet som ble uteksaminert i 1998. Men så kom han tilbake til oss som 2. styrmann i 2005, og gikk gradene og fikk erfaring slik at han avløste kaptein Clas fra 2010 og fikk fast kapteinsstilling fra 2011. Jens Joachim er en sindig kaptein med ekte kjærlighet for eldre seilskuter. Før han kom til oss var han kaptein på "Eileen", en av Norges flotteste seilbåter. Jens Joachim er samboer med Kjersti, de har nettopp pusset opp et hus sammen.

Det tar tid å "gå gradene" opp til kaptein. En ting er at det stjeler noen år på skolebenken, en annen ting er vel så viktig, og det er fartstiden. En god kaptein skal ha mange bra egenskaper. Faglig styrke er en selvfølge, lederegenskaper likeså. Men det er nok bare erfaringen over tid som gir kapteinen den trygghetsskapende aura rundt seg som er så viktig for å etablere et sikkert skip. Våre kapteiner har ansvaret for skuta, med opptil 265 personer totalt om bord, og for sine omgivelser, ved også å unngå fare for andre på sjøen og for ved å unngå å forurense farvannene vi seiler i.

En god kaptein har "vært ute en vinternatt før". Han vet hvorledes han skal agere når skuta kommer ut for dårlig vær, når medseilerne blir urolige og når øvrig mannskap venter på ordre. Da er den menneskelige ro viktig som noe annet, og da nytter det ikke å slå opp i læreboka, nei da er det fartstid og erfaring som så ofte viser seg å være det aller viktigste. Og en viktig egenskap er at kapteinene i sin planlegging alltid har en plan B, som trer i kraft dersom den opprinnelige plan må avbrytes. Dette er et viktig bidrag til sikkerheten om bord.

En god kaptein sover sin "kapteinssøvn". Den er spesiell fordi kapteinen vel kan sove godt og dypt til tider, men kapteinen vekkes lett av uvante bevegelser. Da skjer det noe i kroppen som tilsier at han kanskje bør opp på dekk for å sjekke grunnen, for uvante bevegelser kan skyldes forhold som været eller at vakthavende styrmann manøvrerer på et uvant vis. Ansvaret for skuta og for alle om bord ligger ubestridt hos kapteinen, derfor vil han i slike tilfeller sikre seg full kontroll før han igjen kan finne ro i køya.
Å være kaptein på en skværrigger krever i tilegg inngående kunnskap om seilteori. Og skal man seile regatta, er det bare de beste på dette feltet som kan hevde seg. Det er bare slik kunnskap og lang erfaring med den aktuelle skuta som kan gi oss seire i Tall Ships Races. Og som kjent er Christian Radich det fartøy som har vunnet flest premier i disse regattaene siden starten i 1956.
Våre kapteiner er også øverste sjef for det "hotellet" vi driver når vi har med oss betalende medseilere. Og de er kapteiner for de flotteste dekkselskaper. Dette fordrer en vennlighet og serviceinnstilling langt ut over det som kreves av for eksempel kapteiner i vanlig bulkfart.

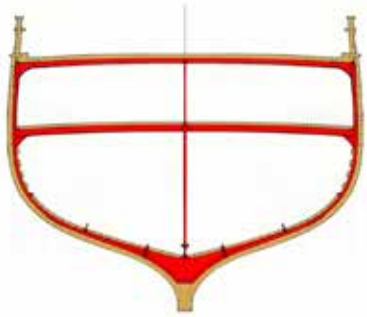

Klipperskip 1869

Christian Radich 1937

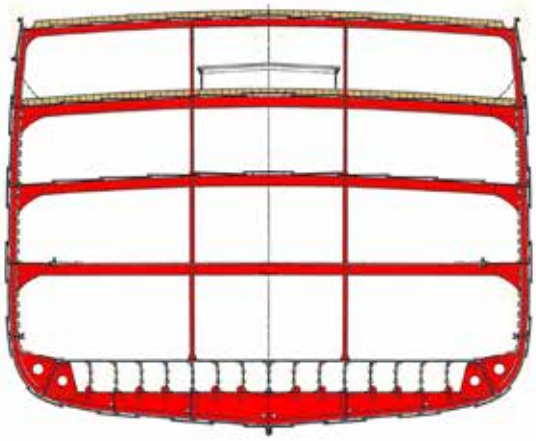

Windjammer 1902

Men er Radich egentlig en windjammer?

Windjammer-filmen fra 1958 handler egentlig ikke om en windjammer, men navnet lød godt i ørene til filmskaperne i Hollywood og var lett å selge. Opprinnelsen til ordet windjammer er blitt utvannet gjennom flere år og benyttes i dag på alle typer seilskip, også de med egen motorkraft.

Windjammer var opprinnelig et hverdagsutrykk for den siste typen seilskip som gikk i handelsfart og samtidig konkurrerte med de første dampskipene. Navnet oppsto i USA i 1899, og selv om seilende britiske sjøfolk mislikte denne benevnelsen ble det akseptert, og ordet kom etter hvert i vanlig bruk. Utrop mot windjammere fra besetningen på forbipasserende dampskip var tidligere en fornærmelse mot besetningen på konkurrerende seilskip, og gjenspeilte en rivaliserende motsetning mellom disse.
Når et skværrigget skip seilte så nært opp mot vinden som mulig med rærne braset maksimalt opp i en slik vinkel at de nesten berørte vanter og rigging på le side av skipet, ble det sagt til å være hardt presset eller «jammed» opp mot vinden – derav ordet windjammer.

Disse seilende monstrene uten maskinkraft måtte ha lengre rær og ble tilsvarende tyngre og vanskeligere å manøvrere med en ofte undertallig og delvis uerfaren besetning for å kunne konkurrere over lengre avstander med dampskipene. I tillegg måtte den føre et mye større seilareal for å oppnå bortimot samme fart som en et klipperskip. I motsetning til et klipperskip var wind-jammeren i hele lengden tilnærmet boksformet under vannlinjen, og kunne ta inn nesten to ganger så mye last som et klipperskip med tilsvarende dimensjoner. Store varebeholdninger ble fraktet ved hjelp av gratis vind uten bruk av maskin og kull i alle slags vær, og ble derfor billigere i drift enn konkurrerende dampskip, og samtidig var hyrene til besetningen holdt på et lavere nivå grunnet stor arbeidsledighet. Det var spesielt store volumer av guano, salpeter, kull, trelast, sement, petroleum, jute, ull og korn som fylte de store skrogene i sluttfasen. Windjammere ble ofte betegnet som flytende lagerbeholdere og kan derfor til en viss grad sammenlignes med vår tids flatbunnete containerskip. De største og tyngste seilskip som ble bygget mellom 1870 og 1930 var av typen windjammer, og selv i sluttfasen gjennom 20 og 30-årene kjempet de for å beholde sin andel av verdens transport over store havstrekninger, helt frem til 1949 med «Passat» som den siste med kornlast rundt Kapp Horn fra Australia til Europa.

Windjammerens mangeårige utholdenhet som maksimalt utnyttbare lastefartøy ble egentlig et klimaks på en utvikling av seilskip gjennom tusener av år.

Skoleskipet «Christian Radich»s skrog kan heller sammenlignes med et mindre klipperskip, ikke av den tidlige amerikanske typen, men heller med de mindre britiske klippere som ble konstruert for større fart enn en windjammer. Klipperskipene kunne derimot vise til et tilnærmet dobbelt seilareal i forhold til skoleskipets dimensjoner.

De sist bevarte, rent lastførende windjammere bygget i jern eller stål, opprinnelig uten maskinkraft er vist nedenfor.
Lastførende skoleskip med stor besetning, egen maskinkraft og begrenset lastekapasitet er ikke inkludert i denne oversikten som typisk windjammer:

«Star of India»1863 (San Diego)
«James Craig»1874 (Sydney)
«Ellissa»1877 (Galveston, Texas)
«Falls of Clyde»1878 (Honolulu)
«Polly Woodside»1885 (Melbourne)
«Wavertree»1885 (New York)
«Balclutha»1886 (San Francisco)
«Af Chapman»1888 (Stockholm)
«Glenlee»1896 (Glasgow)
«Rickmer Rickmers»1896 (Hamburg)
«Suomen Joutsen»1902 (Åbo)
«Pommern»1903 (Mariehamn)
«Moshulu»1904 (Philadelpia)
«Passat»1911 (Travemünde)
«Peking»1911 (New York)
«Kruzenshtern»1926 (Kaliningrad)

Av Knut Nordby
CR-venn i 20 år

Medlemskap – hva får du

Vårt hovedformål er å støtte Christian Radich. Gjennom årene har Christian Radichs Venner bidratt med store økonomiske bidrag til skuta, ikke minst takket være medlemskontingenten. Derfor er hvert medlem viktig for oss og vi gir en liten velkomstgave til nye medlemmer. For mange av våre medlemmer er venneturen med Christian Radich vårens store høydepunkt.

For enkelt- og familiemedlemmer:

- Gratis fjordtur arrangert av Venneforeningen
- 10 % rabatt på suvenirer i butikken i Skur 32 og ombord
- Pin og kulepenn/logo
- Brodert tøymerke, stickers/klistremerke
- Medlemsbladet Christian Radich Nytt og Magasinet Seilskipene
- Medlemmer kan velges inn i styreverv

Livsvarige personlige medlemmer og forenings- og firmamedlemmer (får i tillegg):

- Christian Radich crest

JA, JEG VIL GJERNE BLI MEDLEM

Det er enkelt å bli medlem av venneforeningen, du sender en E-post med følgende informasjon til: Postmaster@radich.no eller fyller ut vårt medlemsskjema på www.radich.no/medlemskap.
Eller send til Christian Radichs Venner, PB 666, Sentrum, 0106 Oslo

Navn.....

Fødselsdato og år.....

Adresse. .....

Postnr.....*Sted*.....

E-post.....*Tlf*.....

Ønsket medlemskap.....

Medlemskap og priser / Type of membership and prices:

Enkeltmedlem	kr 300,- pr. år
Enkeltmedlem t.o.m. 26 år	kr 150,- pr. år
Familiemedlem	kr 500,- pr. år
Livsvarig medlem	kr 5000,-
Foreninger/bedrifter u. 50 ansatte	kr 2500,- pr. år
Bedrifter over 50 ansatte	kr 5000,- pr. år

VERV EN VENN

Som dere har lest et annet sted i bladet, er det viktigere enn på mange år at Skuta får så mange gode ambassadører som mulig, mennesker som er opptatt av at vi fortsatt skal beholde Christian Radich som Norges flotteste seilskute. Den beste måten vi kan oppnå dette på, er å få flest mulig medlemmer i venneforeningen. Da veier våre synspunkter tyngre, og medlemmene får en bedre plattform for å fremsnakke skuta.

Venneforeningen er aktiv med medlemsverving i flere sammenhenger, men det er liten tvil om at det er dere «der ute» som er de beste påvirkningsagentene. Hvorfor ikke gi et medlemskap i gave til familie og venner, som igjen kan spre det gode budskap videre? For å oppmuntre til venneverving, har vi delt ut en flott T-skjorte til den som verver. Det skal vi fortsette med, men i tillegg ønsker vi å lodde ut en tur med Christian Radich. Det blir nok ikke et langt tokt, men en fjordtur eller liknende.

Planen er å trekke den heldige vinner på årsmøtet, og sjansene øker med det antall medlemmer du har vervet. Så derfor er det bare å sette i gang. Husk at «alle kan seile med Christian Radich» og «enda flere» kan bli medlem i venneforeningen. For å gjøre dette på den enkleste måten, ber vi om at dere noterer hvem dere har vervet og når, og opplyser dette på årsmøtet. Deretter sjekker vi at de som er vervet, har betalt og den heldige vinner kan pakke sjøsekken!

Årets Vennetur

Søndag 21. juni er dagen for årets vennetur. Selv om Christian Radich går for motor på fjordturer, fornemmer man noe av storheten når hun går for fulle seil. Venneturen er populær og vi går alltid med full skute. Dette er en hyggelig formiddagstur for våre medlemmer, med avgang kl 1200 og retur ca kl 1600. Ved dårlig vær vil vi være tilbake noe tidligere. For medlemmer med betalt kontingent er turen gratis. Det vil komme en egen invitasjon i posten.

Returadresse:
Christian Radichs Venner
Postboks 666 Sentrum - 0106 Oslo
Ettersendes ikke ved varig adresseendring

B

Ta en kikk i skattekisten

Her er et lite utvalg av "Christian Radichs" suvenirer. Windjammer DVD`en er fremdeles like etterspurt, og vi har flere på lager. Boken "Tall Ships Today," skrevet av Nigel Rowe, tidligere formann i STI er en flott gave. På www.radich. no kan du se hele utvalget, suvenirene kan kjøpes på skuta eller kontoret.

Sydvest kr 275,-

Collegegenser
kr 150,-

"Tall Ships Today"
kr 395,-

T-skjorte kr 100,-

Årets konfirmasjonsgave

Et tokt med Christian Radich er en helt spesiell konformasjonsgave til den som vil gi konfirmanten en opplevelse for livet. Man kan velge om man vil kjøpe gavekort på et visst beløp eller om man vil reservere plass på et av sommerens tokt. Uansett får konfirmanten et pent gavekort fra Christian Radich. Aldersgrense for å seile alene, samt på regattaene er 15 år.

Metallkrus
kr 175,-

Windjammer
DVD kr 295,-

GRASROTANDELEN

Som "Grasrotandel"- spiller hos Norsk Tipping går fem prosent av innsatsen direkte til "din forening". Støtten endrer verken premieutbetalinger eller vinnersjanser. Kommisjonæren selger spillekort for å knytte deg til Grasrotandelen. Støtt Christian Radichs Venner – org. Nr. 990569800! Strekkoden til høyre kan du levere til din kommisjonær, da blir du automatisk registrert. Se også www.grasrotandelen.no